

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

6. köide Tallinnas, teisipäeval, 26. mail 1925. Nr. 22 (116)

Sisuu:

Toimetuse kommentaar
Sidelappide tellimise küsimus
Peetri tehase praegune seisukord
Sise- ja väljamaa kroonika
Teated ettevõtete tegevusest
Isiklikud teated
Raha- ja kaubaturu ülevaated

Ilmub kord nädalas

Väljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI LAENU PANK A.-S.

Talinnas, S. Karja uul. 18, omas majas. Osakonnad: **Petseris** ja **Irboskas** (jaama juures)

Aktiiva.

Äriseis 31. detsembril 1924. a.

Passiiva.

Kassa ja hoiumummad teistes pankades	7.337.946,23	Põhi- ja tagavarakapitalid	17.359.774,17
Väärtpaberid ja välisraha	1.030.083,22	Liikumata ja liikuva varanduste kustutamise kapital	1.092.085, —
Diskonteeritud vekslid ja laenu	76.882.300,46	Tähtajalised hoiumummad	16.053.254,52
Korrespondendid	514.119,16	Jooksvad arved	56.098.258,91
Osakonnad	7.262.079,66	Korrespondendid	3.734.631,74
Liikumata varandus	74.350.000, —	Kontokorrent arved teist. pankades	32.142.981, —
Liikuv varandus	3.988.689,49	Maja peal olev võlg	24.000.000, —
Muud aktivad	4.295.326,81	Osakonnad	7.220.809,01
Garantiide laenu	14.159.250, —	Muud passiivad	11.608.067,27
		1924. a. puhaskasu	6.350.683,41
		Garantiid	14.159.250, —
	<u>189.819.795,03</u>		<u>189.819.795,03</u>

Kulud: 1924. a. tulude ja kulude arve: Tulud:

Panga juhatamise ja ärikulud	8.449.659,50	Saadud 0/0/0	18.977.157,22
Makstud protsendid ja komisjon	11.568.401,27	Saadud komisjon	5.270.851,21
Liikuva ja liikumata varanduste kustutamine	1.092.085, —	Mitmesugused tulud	2.510.241,95
Kahjud	112.120,50	Tagasi saadud endiste aastate kahjud	814.699,30
Puhaskasu 1924. a. eest	6.350.683,41		
	<u>27.572.949,68</u>		<u>27.572.949,68</u>

1924. a. kupongi järele maksetakse dividendi 35 marka aktsia pealt alates 15. juunist 1925. a. Juhatus.

Kasulik ostukoht

koolidele, raamatukogudele, kontoritele, kantseleidele ja igäühele.

Täielne koolide varustus.

Joonistusmaterjalid.

Kõik kontoritarbed.

Portfeuille'd, rahataskud, daamide käekottid.

Reisu- ja käsikohvrid.

Trükitööde vastuvõtmine.

Hinnad võistluseta. — Jällemüüjatele protsendid. Koolidele ja raamatukogudele hinnaalandus.

K.-O.-Ü., RAHVAÜLIKOOI

Talinnas, S. Karja tän. 23. Tel. 6-66.

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.— Väljamaale Emk. 2000.—
 pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafiline Ühing „Kfiri“. Telef. 18-66

6. köide. Tallinnas, teisipäeval, 26. mail 1925. Nr. 22 (116)

Sisu: Toimetuse kommentaar. Sidelappide tellimise küsimus. Peetri tehase praegune seisukord. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Tallinnas, 25. mail 1925. a.

Kuld ja hõbe:

Ühisriikide maksubilans. Washingtoni Department of Commerce on avalandanud järgmise Ühisriikide maksubilansi hindamise 1924. aasta eest (milj. dollarites):

Kuld	320	62	-258
Hõbe	74	110	+ 36
Kokku kuld ja hõbe	394	172	-222
Üldkokkuvõte	6182	5970	-212

Debet Kredit Saldo

Sellest on näha, et väliskaubandus andis Ühisriikide kasuks kredit-saldo 970 miljoni \$ suuruses. Selle kredit-saldo vastu seisavad tähtsamate debet-saldodena välisriikide laenu Ühisriikides 795 miljoni \$ suuruses, Ameerika turistide kulud väljamaal, mis ulatavad 500 miljoni \$ ja emigrantide rahasaadetised 300 miljoni \$ suuruses, ning peale selle kulla väljaveo ülekaal 258 miljoni \$ suuruses. Need debet-saldod kokku arvatult annavad Ühisriikide maksubilansis defitsiidi 883 miljoni \$ suuruses. Tähtsamad summad, mis seda defitsiiti katavad, on intressid ja dividendid väljamaal mahutatud Ameerika kapitaalide eest 464 miljoni \$ ja Ameerika väärtpaberite ostud välismaade arvel 205 miljoni \$. Kõik summad kokku arvatult jätavad siiski veel maksubilansis defitsiidi 212 miljoni \$ suuruses, mis kaetud ametlikkude teadete järele väljamaa hoiusummade suurenemisega Ühisriikide pankades. Aruanne sisaldab muu seas ka teateid Ühisriikide kapitaalide mahutuste kohta välismaal (välja arvatud liidulaste sõjavõlad), mille järele oli mahutatud miljon. \$:

Nähtav import-eksport			
Väliskaubandus, (kuhu hulka on arvatud debeti poolele 40 milj. \$ alkohooli kontrabandi ja krediti poolele 30 milj. \$ postpakkide väärtuseks	3641	4621	+970
Intress. ja dividendid	150	614	+464
Prahid	68	75	+ 8
Riiklised tasumaksud	5	—	- 5
Turistide kulud	600	100	-500
Heategevus ja misjonitöö	55	—	- 55
Emigrantide rahasaadetised	300	—	-300
Kokku nägemata eksport ja import	1178	790	-388
Kokku jooksvad summad, peale kulla ja hõbeda	4829	5411	+582

Kapitaalide liikumine:

Uued välislaenu, maharvatud refundeerimised	795	—	-795
Väärtpaberite ostud ja müügid	114	319	+205
Tasutud välisvõlad	—	45	+ 45
Liidulaste kapitaalivõla tasumine	—	23	+ 23
Ühisriikide paberraha	50	—	- 50
Kokku kapitaaliliikumine	959	387	-572

	Valitsuse garant. oblig.	Tööstuses	Kokku
Kanaada ja Newfoundland	1,060	1,400	2,460
Ladina Ameerika	840	3,200	4,040
Euroopa	1,500	400	1,900
Aasia ja Okeania	440	250	690
	<u>3,840</u>	<u>5,250</u>	<u>9,090</u>

Sidelappide tellimise küsimus.

Meie lugejatele on arvatavasti tuttav vaie-lus Vene-Balti tehase ja teedeministeeriumi vahel sidelappide tellimise asjus, millest ka ajakirjanduses juttu on olnud. Et tehas siin nähtavasti üldist metallitööstuse seisukohta kaitseb, siis avaldame siin kohal vabariigi valitsuse kui ka tehase seisukohad.

Teedeministeerium põhjendab tellimise andmist Stinnes'ele, Saksamaal, järgnevalt:

225.000 kg. sidelappide hind tellimise järele on £ 2.418.15.—. Kui sama palju sidelappe sisemaal valmistada, siis tuleks selleks väljamaalt kaalu järele arvates 26°/_o rohkem raua sisse vedada, misjuures selle raua koguhind £ 2764.02.6. oleks. Sellega tuleks raua eest rohkem maksta:

£ 2764.02.6.
— „ 2418.15.—
<u>£ 345.07.6</u>

või Mk. 619.257.— See summa on puhas välisvaluuta ülekulu ja ilmaaegne ülekulu. Ilmaaegne ei ole see ülekulu mitte puht-riiklises mõttes, vaid ka raudteevalitsuse krediidi koormamise suhtes, ehk küll viimasel juhtumisel tuleb sidelappide pealt võetava suurema tolliga arvestada, võrreldes raua tolliga; teisest küljest tuleks aga raudteevalitsuse kulude suurendamist raua ostmise puhul sisemaa töö tõttu arvesse võtta. Kui selles suhtes arvestust toimida, siis kujuneb vahe järgmiselt:

1) Sidelappide ostmise puhul (225.000 kg.)	
sidelappide hind	Mk. 4.336.875.—
tollimaks.	„ 2.193.750.—
talituskulud.	„ 206.100.—
	<u>Mk. 6.736.725.—</u>

2) Raua ostmise puhul, raua sisemaal lappideks tehes:

225.000 kg. raua (kasulikku)	Mk. 3.933.450.—
26 ^o / _o „ „ (kadumamin.)	„ 1.022.625.—
tollimaks.	„ 248.850.—
tõõhind	„ 2.340.000.—
talituskulud.	„ 259.650.—
	<u>Mk. 7.804.575.—</u>

sellega	7.804.575.—
	<u>6.737.725.—</u>
	<u>Mk. 1.067.850.—</u>

raudteevalitsuse krediidi kahjuks, missugusest summast aga maha tuleb arvata 26°/_o kahjuliku raua tagasimüüki, mis ümarguselt 200.000 marga suuruselt võiks arvesse võetud saada. Need olid kaalumised, mida

vabariigi valitsus silmas pidas tellimise kinnitamisel sidelappide peale ja need kadumised vastavad ka kaebajate kalkultatsioonidele, kes ise ütlevad, et asi 13—14°/_o kallim tulevat.

Kaebajad toetavad mingisuguse vabariigi valitsuse otsuse peale, millega olla lubatud siis töö sisemaale anda, kui hind 20°/_o kallim on. Kui niisugune otsus olemas on, siis tohiks see ikkagi püsida ainult kulude piirides, mis tööjõu peale kulub, mitte aga väljaspoolt sisseveetavate materjaalide arvele ulatama.

Selle seisukoha vastu vaidleb Vene-Balti tehas kirjas riigivanema nimele, millest muu hulgas järgnevad väited võtame.

„Raudteevalitsuse tellimise väljamaale andmise asi puudutab üldist koduma tööstuse küsimust ja see küsimus on tööstusele niivõrd tähtis ja põhimõttelik, et meie endale lubame seda uuesti tõsta ja palume tähelpanu pöörata meie järgmiste kaalumiste peale.

Sidelappide tellimise küsimus huvitab kohalikka metallitehaseid peaaesjalikult sellepärast, et praeguse raske majanduslise kriisi ja tööpuuduse ajal teatavasti kõik tehased omale igasugust isegi tähtsuseta tööd otsivad. Seda võib tähelpanna mitte ükski Eestis, ja just sellepärast võtsid Saksamaa tehased sidelappide tellimise vastu hinnaga 4.336.875 marka, kuna tooresmaterjal ükski 3.933.450 marka maksis (arvud võetud h-ra ministri seletusest), nii et 14.062 puuda (225.000 kgr.) valmis artiklite väljatöötamise peale jääb 403.425 marka, ehk 28 marka puuda pealt 116 marga asemel, kui palju töö Eestis maksma läheks. See ei tule mitte sellest, nagu oleks töötasu ja töö läbiviimine Saksamaal odavam kui Eestis, vaid see on seletatav majanduspoliitikaga, mida Saksa valitsus riigi huvidele vastavalt ajab. Et oma tehaste saaduste müüki kindlustada maades, kus need saadused millegipärast normaalhindade juures võistelda ei suuda, toetab Saksamaa oma tööstus-saaduste väljavedu riikliste toetussummade väljaandmise teel hinnavahe pii-rides, ja kui sellest ei jätku, tulevad tehastele appi ka kommunaal-valitsused, mille piirides tehased asuvad. See kindlustab Saksamaa töösturitele võimaluse välisriikides pakkuda hindadega, mis nende riikide tehaste ja ettevõtete hindadest palju mada-lamad. Sealjuures müüakse Saksamaal sama artikleid sisemaale sagedasti märksa kõrgema hinnaga kui väljaveoks. Saksa-maal arvatakse, et kasulikud on kodumaa

tööstusele saaduste väljaveoks riigi summast juure maksta, kui määratud summad kulutada tööta tööliste toitmise ja nende jaoks kogukondliste tööde soetamise peale, mis tööpuuduse vastu võitlemise juures mitte üksnes kasutuiks vaid kõige ebakohasemateks ja massisi demoraliseerivateks abinõudeks peetakse.

Sarnastele põhimõtetele on rajatud majanduspoliitika Soomes, Poolas ja teistes maades, kus oma tööstuse ülesehitamise ja arenemise eest hoolt kantakse.

Sellepärast võis loomulikult ka Eesti metallitööstus oodata, et tema huvid tarvisist kaitset leiavad ja 13 - 14% suuruse hinnavahe tõttu ei keelduta tellimist omale maale jätmast, pealegi kui seda juba enne-malt praktiseeritud on mitmesuguste kohaliku tööstuse harude alal, mis riigile vaevalt tähtsamad, kui metallitööstus. Kogemused üle terve ilma näitavad, et kohaliku tööstuse arendamiseks see kõige õigem tee on, mis mõistliku tarvitamise juures alati tarvilikkude saaduste hindade langemiseni ja nende saaduste väljaveoni viib.

Tahtmata kibeduse tunne jäi kohaliku tööstuse juhtidele veel sellepärast, et neile isegi Saksamaa võistleja hindasid teada ei antud ja neil juba selle tõttu võimalik ei olnud äärmisel korral tellimiste täitmist oma peale võtta tähendatud võistleja poolt ülesantud hindadega. Komisjon teatas ainult, et tellimine antakse firmale Stinnes, kelle hinnad madalamad, sealjuures aga, võib olla, ei arvestanud komisjon kaunis suurte kuludega, mis tekkivad ühenduses vastuvõtjate ametnikkude komandeerimisega väljamaale.

Vähempakkumise tingimuste järele oli komisjonil õigus ja alus tellimist ühele vähempakkumisest osavõtjale kodumaa tehasele anda, kallimate hindade peale vaatamata, selle asemel, et Eesti riigi rahaga Saksamaa tööstust toetada ja Saksa töölisi toita.

Meie selts kulutas mitmesajamiljonilisi summasid oma tehase uuesti ülesehitamise ja alalhoidmise ning vilunud ja kvalifitseeritud tööliste väljaõpetamise peale, õpetades neid eriti just sidelappisid valmistama raudteevalitsuse eelmise tellimise järele, missuguse tellimise pealt meie tehas miljonilisi kahjusid sai.

Neid kulusid kandis selts täies teadmises, et rahalised raskused riigile muud väljapääsu ei võimalda, kuid sellekõrval lootis selts ka valitsuse võimaliku kaasabi peale.

Meie ettevõttest on huvitatud väljamaa kapitaalid - aktsionärid ja kreditorid - kes teraselt tähele panevad Eesti valitsuse vahetõttu kohaliku tööstusega. Väljamaa kapitalistid, kellega meie oma ettevõtte finanseerimise asjus läbirääkimisi peame, teevad omakord kõik järeldused niisugusest tegurist, kui tellimiste väljamaale andmine oma tööstuse kahjuks. Need kapitalistid on aga valmis oma raha meie ettevõttesse mahutama, kui nad selle peale kindlad võivad olla, et kõik tööd, mille täitmine riigi piirides võimalik, väljamaale antud ei saa, vaid ümberpöörduvalt - kohalikkudele tehastele antakse, viimastele isegi soodustusi tehakse.

Kõneall oleval juhtumisel (Stinnesi firmale antud tellimine) omab iseäralise tähtsuse kunstlik hindade alandamine sihiga paraliseerida metallitööstuse ülesehitamist ja arenemist Eestis, kus metallitööstuse korralikuks arendamiseks pind igatahes soodsam, kui näituseks juba kindlale alusele pandud tööstusega Soomemaal. Eestis viimase kümne aasta jooksul enne sõda tekkinud suurte metallitööstuse ettevõtete omanikud mahutasid tähendatud ettevõtetesse mitukümmend miljoni kuldrubla ja on sunnitud uusi suuri kulusid kandma, et oma tehaseid alal hoida ja neid uuesti tegevusse panna. Niisugused on üldises kokkuvõttes need erilised soodsad tingimused, mille juures Eesti oma tööstust üles ehitada ja arendada võiks, loobudes juhuslistest ja ainult paistvatest kasudest, mis riigile väga raskeid tagajärgesid kaasa tooksid. -

Nii kui juba ülemal tähendatud, on Eestis olemasoleva metallitööstuse hea käekäik ainuüksi sellest, missuguse seisukoha valitsus tema suhtes omaks võtab.

Käesoleval korral ei vaja metallitehased riigilt abiraha, vaid tarvilik oleks ainult riigi heatahtlikkus tehaste tegevuse vastu, mis väljendada võiks niisuguse poliitika ajamises, mis kodumaa tehastele eesõiguse annaks väljamaa tehaste ees.

Oma deklaratsioonis avaldas vabariigi praegune valitsus kindlat soovi kodumaa tööstust toetada; vaja ainult käesoleval juhtumisel seda valitsuse heatahtlikkust metallitööstuse peale laiendada, missugusel korral viimane kindlasti tema peale pandud lootusi täidab ja vabariigi majanduses määratu tähtsusega teguriks saab.

Metallitööstuse alal kõigi tööde kodumaa jätmise kindel poliitika võimaldaks Eesti metallitehastele jätkata oma riigile

kasulikku tegevust ja suurele arvule tööliste tehastes tööd anda, sellega kõige otsustavalt töölise kriisi normaalsele lahendamisele kaasa aidates.

Ei või tähelepanemata jätta ka seda, et Eesti metallitööstuse keskkoha – Tallinna – geograafiline asend, mere kaldal ja Venemaa naabruses, kus tehased suuremalt osalt täiesti lagununud, annab kohalikule metallitööstusele määratunud paremused ja lähemas tulevikus peab see tööstus tähtsat osa etendama Venemaa ülesehitamises, kuna osavõtmine niisugusest üleilmlise tähtsusega tööst, kui määratu suure Venemaa majanduselu ülesehitamine, Eestile isäranis tähtis ja kasulik oleks.

Siin oleks kohane Läti eeskuju peale tähendada, kus kõik abinõud tarvitusele võetakse, et mahalõhutud metallitööstust uuesti üles ehitada, nagu näit. vagunitehas „Phönix“, millest peale evakueerimist ilma sõja ajal ainult müürid maha jäid. Neid tehaseid ei ehitata üles mitte ainult kohaliste tarviduste rahuldamiseks, vaid nähakse ette töid tulevase Venemaa jaoks. Peale riigi abiraha andis Läti valitsus „Phönix’ile“ ilma väljamaa tehaste võistluseta poolmiljardilise tellimise vagunite peale, täitmiseks kolme aasta jooksul. Nii on see tehas tööga kindlustatud, võib kindlalt jalule tõusta ja oma tegevust arendada ka väljaspool kodumaa piirisid. Nii talitati ka endise Boeckeri tehasega Liibavis.

Laialdane arvamine, nagu ei suudaks Eesti metallitehased ilma riiklise abirahata ja laenueta elada, ei vasta kogunisti mitte tõeloludele, vähemalt oma tehase suhtes võime kinnitada, et meie riigilt mingisuguseid abirahasid ega laenusid ei vaja, kui meile võimalus antakse riigiasutuste tellimiste täitmiseks osa võtta; selleks otsustavaks on meil võimalus raha väljamaalt saada ja riigile tööd teha isegi krediiti andes.

Ülalettetoodud kaalumiste põhjal on meil au vabariigi valitsuse poole pöörata palvega, meie poolt tõstetud küsimust üksikasjalise arutamise alla võtta ja alluvatele riigiasutustele käsitamiseks otsustada, metallitööstuse alal olemasolevate ja kavatsivate tellimiste väljaandmise juures kohalikele tehastele eesõigus anda väljamaa tehaste ees ja et neid tellimisi võib välja-
maale anda ainult sel korral, kui kohalikud tehased neid täita ei suuda.

Peetri tehase praegune seisukord.

Peetri tehase hooldajad on hiljuti pööranud aktsionäride poole märgukirjaga, kus ülevaade on antud tehase tegevuse üle vabariigi väljakuulutamises saadik ja neid põhjuseid valgustatud, miks tehase võlgadesse on sattunud ja nüüd Eesti panga poolt oksjonile määratud.

Pärast Saksa okkupatsiooni oli tehase sunnitud uusi tegevusalasid otsima, sest et temal oma erialal, milleks on veelaaduste paatide ehitamine, tööd ei olnud. Tehast kasutati kaubalaevade ehitamiseks, laevade ja vedurite remondi töödeks, reservuaaride, katelde jne. ehitamiseks.

Viimaste aastate jooksul on tehase tööd teinud:

Aasta	Töölise keskmine arv	Saaduste väärtus Eesti markades	Marga kurs	Naelsterl.
1918. a.	552	2.307.668	75	30.770
1919. a.	450	8.400.099	425	19.765
1920. a.	655	30.881.353	800	38.601
1921. a.	408	39.050.734	1350	28.926
1922. a.	372	48.569.135	1500	32.379
1923. a.	264	79.747.029	1580	50.473
1924. a.	102	34.519.799	1800	19.177
Kokku		243.475.817		220.091

Tähtsamad tööd selle aja jooksul olid: Kahe teraslaeva „Sekstandi“ ja „Kompassi“ valmistamine, mis omal ajal „Boecker ja Co.“ tehases pooleli jäid, kolme mootorpurjeka ehitus Tallinna laevastelile, üle 50 veduri kapitalne remont Eesti raudteevalitsusele ja nõukogude Venemaale ning enam kui 200 laeva remont.

Nende tööde peale kulus umbes $\frac{1}{5}$ tehase harilikust töövoimest.

Umbes $\frac{2}{3}$ kogu tehtud töödest andsid niisugust tulu, et sellega võimalik oli katta valmistuskulusid ja ühtlasi kogu tehase varandusi korras hoida. Kuid kaks suuremat tellimist, nimelt eelpoolnimetatud kolme mootorpurjeka ehitus ning nõukogude Vene vedurite parandus andsid kahju: esimene tellimine 24 milj. Emk., teine tellimine 39 milj. Emk.

Laevade ehitamisel saadud kahju tuleb peaaesjalikult panna õppinud laevaehitustöölise puuduse arvele, mis pärast ehitus pikemale venis kui enne kavatsatud. Selle aja sisse langeb ka järsk marga kursi halvenemine, mida lepingu tegemisel võimata oli ette näha.

Nõukogude Venemaa vedurite parandamise juures tekkis kahju peaaesjalikult võimata raskete vastuvõtu tingimiste ülesseadmisesest nõukogude Vene raudteevalitsuse

esitajate poolt, kellele nähtavasti Moskvast ülesandeks oli tehtud kogu tellimise annu-leerimist läbi viia.

Nende vedurite parandusest ei saanud kahju mitte üksi Peetri tehase, vaid ka kõik teised Eesti tehased.

Mõlemate eelnimetatud tellimiste üldkulu oli 63 miljoni marka, mis tehase Eesti pangalt laenuks sai. Nendest kahest summast ongi saabunud võlg, mis, ühes viimasel ajal juure kasvanud protsentidega, 70 milj. mrk. välja teeb.

1924. a. ütles Eesti pank laenu terves summas üles, mille tagajärjel tehase kohtu poolt 30. märtsiks s. a. oksjonile määrati.

Kohtupriistavi poolt hinnati tehase varandus 247 milj. marga peale, kuna tehase tegelik varandus on 6.840.900 kuldrubla ja peale selle mitmesuguste ehituste ja materjaali juurekasv 24.286.315 marka. Kursiga 188 Emk. üks kuldrubla on sellega tehase üldväärtus 1.310.000.000 Emk. Kuna esimesel oksjonil 30. märtsil pakkujaid ei olnud, siis on tehase 28. juulil k. a. uuesti oksjonile määratud, kusjuures pakkumine algab võla summast, sellega on kartus olemas, et tehase umbes ¹/₂₀ oma väärtuse eest maha müü-dakse.

Käesoleva aasta väljavaated on niisugused, et tehase omaga läbi tuleks, nagu ta ka seni omaga läbi on tulnud, mahaarvatud eelpoolnimetatud kaks kahju, mis pärast hoolekanne aktsionäridele soovitab omalt poolt samme astuda tehase võlakoorma kergendamiseks.

* * *

Ühenduses Peetri tehase lõpuliku oksjonile minemisega 28. juulil k. a. juhitakse meie tähelepanu aktsiaseltsi aktsionäride poolt järgmise asjaolu peale.

Vene valitsus andis 1917. a. seaduse välja nimeta väärtpaberite omanikkude õiguste kaitseks (Собр. Узак. и Распоряж. Правит. № 215—1917 г.) mille järele nimeta väärtpaberite omanik, kes selle on kaotanud aja jooksul 14. juulist 1914. a. kuni 14. juulini 1920. a., võib paluda väljekutse korras kaotatud väärtpaberite hävitatuse tunnistamist kui paberis enese ehk selle väljalaske tingimistes teisiti ei ole määratud. Sellekohane palve tuleb sisse anda ringkonna kohtule paberite väljaandja elukohas, hiljemalt kolme aasta jooksul pärast paberite kaotamist, kusjuures paberite kohta, mis enne selle seaduse väljaandmist kaotatud, kolmeaastane tähtaeg arvatakse seaduse maksmapanekust. Selle seaduse põhjal võis kadunud nimeta

väärtpaberite omanik aja jooksul 14. juulist 1920. a. paberite hävitatuse tunnistamist paluda kolme aasta jooksul pärast selle kaotust.

Aktsiaseltsi „Peetri tehase“ aktsionärid kaotasid omad nimeta aktsiad 1917. a. kui enamused kaubanduspangad Venemaal üle võtsid, ja pidid sellepärast vastava palvega pöörama Petrogradi ringkonna kohtu poole, kelle piirkonnas valitsus asus, mitte hiljem kui detsembris 1920. a. Aktsionäride poolt olenemata põhjustel ei olnud see võimalik.

Et Eestis asuvatele aktsionäridele võimalust anda omi õigusi kaotatud nimeta väärtpaberite kohta maksma panna, esitas rahaminister seaduse eelnõu nimeta väärtpaberite omanikkude õiguste kaitse kohta juunis 1923. a., missugune eelnõu kuni käesoleva ajani riigikogus läbivaatamata seisab, mis pärast aktsionäridel võimata oli omi õigusi kaotatud nimeta väärtpaberite kohta Eestis maksma panna.

Kuna aktsionäridel võimata oli omi õigusi teostada, mis neil ühtlasi võimatuks teeb Peetri tehast oma valitsemisele saada ja tema võlgade korraldamisele asuda, siis arvavad aktsionärid, et tehase oksjonile laskmine Eesti panga poolt neile ärateeni-mata kahjusid toob, mille kõrvaldamiseks neilt juriidilised võimalused on võetud.

Bibliograafia.

N. K.

Eesti demograafia, vihik II, „Sündivus, surevus, abielluvus ja rahvaliikumine 1921—1923“ — Eesti Statistika Keskbüroo väljaanne, Tallinn 1925. (52 lhk. + 53 lhk. tabelleid.)

Raamat kujutab enesest esimest täielikku kokkuvõtet rahva arvu liikumise kohta iseisvuse ajal. Üldkokkuvõttes on vaatluse all olevate aastate jooksul Eestis:

	Sündinud (ilma surmalt sündinut.)	Sur- nud	Sündinute + või surnute - ülekaal	Sisse- sõit- nud	Välja- sõit- nud	Sissesõit- nute ülekaal	Rahvaarvu kasvam. (+) või kaham. (-) aaste jooksul
1919	18456	28800	-10344	—	—	—	-10344
1920	19625	21363	-1738	19476	195	+19281	+17543
1921	22067	17701	+4366	46554	30288	+16266	+20632
1922	21654	18949	+2705	35879	30336	+5543	+8248
1923	21478	16630	+4848	39719	38068	+1651	+6499

Statistika keskbüroo teeb sellest tabelist kaunis optimistilise järelduse, et „tabeli andmetel võime konstateerida üleriiklises ulatuses järjekindlat rahvaarvu kasvumist, kuigi vähenevas tempos, mis on tingitud sissesõitnute ülekaalu vähenemisega, kuna sündinute ülekaal veel kindlat tõusu ei näita. Aastane rahvaarvu juurekasv oli endises Eesti kubermangus ja Liivi kubermangu Eesti osas 1881. a. – 1897. a. keskmiselt iga 10.000 elaniku kohta 48 inimest, praeguses Eestis aga 1921. a. – 191, 1922. a. – 75 ja 1923. a. – 58 inimest, seega ikkagi suurem kui enne. Soomes oli üldine rahva juurekasv 10.000 elaniku kohta 1920. a. – 96 ja 1921. a. koguni 112 inimest, Rootsis 1919. a. – 57, 1920. a. – 98, 1921. a. – 84, 1922. a. – 56 ja 1923. a. 31 inimest, Daanis 1916. a. – 1921. a. aasta kohta 112 inimest, Lätimaal 1922. a. – 190, 1923. a. – 126. Nii võime lugeda Eesti rahvaarvu juurekasvu, võrreldes Daani, Soome ja Lätiga, väheldaseks, kuna Rootsi, peale ajufist tõusu, ka madala arvu juure on jõudnud.“

Meie ei saa selle optimismiga kuidagi päri olla, sest enne sõda oli meil teatavasti väljarändajate ülekaal aastas umbes pool meie rahva loomulikust juurekasvust. Kuni 1923. a. on meil nüüd küll tegemist olnud sissesõitnute ülekaaluga, kuid alatasa vähenevates arvudes. See oli lihtsalt sõja ja enamuse tagajärg. Juba käesoleval aastal tuleb meil arvestada väljasõidu ülekaaluga ja, kuna meil sündinute ülekaal praegusel korral vähemalt pool väiksem tohiks olla kui enne sõda, siis on järeldus sellest iseenesest mõistetav. . .

Tuleb eriti alla kriipsutada sündivuse vähenemist alates 1921. a., samuti tuleb meeles pidada, et sissesõitjad ja väljasõitjad enesest kujutavad kahte täiesti erinevat rühma, millest esimene kahaneb ja teine kasvab. Sissesõitjad tulid meil hiljutise ajani optantidena Venemaalt. Nüüd on see vool otsas. 1924. a. oli väljasõitnute arv juba umbes 400 inimese võrra suurem sissesõitnute arvust, jaanuaris 1925. a. oli väljasõitnute ülekaal 57, veebruaris oli see vahe 141 ja märtsis 118. Kui väljasõit sedaviisi edasi kestab, siis viib juba 1925. a. ühe kolmandiku meie rahva loomulikust juurekasvust välja.

Mis puutub Läti võrdlemisi suure juurekasvusse, siis ei sisalda ka see enesest midagi lootustäratavat, vaid on meil tegemist peaaesjalikult samuti optantide ja sõjapõgenajate sissesõiduga, osalt aga kahtlemata suure juurekasvuga Läti idapoolsetes Vene

iseloomuga maakondades, nagu meilgi Petseris. Ei tule unustada, et Petseri maakond, kus elas ainult $\frac{1}{20}$ kogu meie rahvast, andis ümarguselt $\frac{1}{5}$ kogu 1923. a. rahva juurekasvust (loomulik juurekasv Petseri maakonnas 1002 hinge).

Selles mõttes on tõesti huvitav kõrvutada sündivuse ja surevuse koefitsientide 1000 elaniku kohta üksikute maakondade kaupa, kus juures 1923. a. jaoks saabub järgmine tabel:

	1000 elaniku kohta		Sündimiste ülekaal
	Sündis	Suri	
Viru . . .	19,2	15,7	3,5
Järva . . .	17,3	13,6	3,7
Harju . . .	17,8	13,4	4,4
Lääne . . .	20,9	16,9	4,0
Saare . . .	22,7	16,6	6,1
Pärnu . . .	20,2	15,0	5,2
Viljandi . . .	16,5	16,1	0,4
Tartu . . .	17,5	15,2	2,3
Valga . . .	20,6	15,0	5,6
Võru . . .	19,4	15,2	4,2
Petseri . . .	35,0	18,5	16,5
Kogu riigis.	19,7	15,2	4,5

See tabel on äärmiselt huvitav ja tõendab veel kord selgelt, missugune suur tähendus on majanduslistel oludel rahva sigivuses. Ühe sõnaga öeldult on see hingemaa, mis Petseris rahva suure sigivuse ära määrab ja, et siin tegemist ei ole mitte rahvuslise momendiga, näib tõendama küllalt selgelt asjaolu, et Petseris Eesti emadelt sündis 1923. a. 582, kuna eestlasi suri 291, sellega oli loomulik juurekasv ka Petseri eestlaste juures just 50% sündivusest, kuna see kogu riigi kohta oli kõigest 20,6%.

Huvitav on siin ühtlasi märkida, et venelaste loomulik juurekasv aasta jooksul oli 980 hinge, teiste sõnadega – $\frac{1}{5}$ kogu riigi rahva loomulikust juurekasvust, kuna venelaste % meie rahva arvust on 8,2. Kui arvata, et venelaste loomulik juurekasv on ümarguselt 11 hinge 1000 pealt aastast ja eestlaste juurekasv 4,5, siis leiame, et 365 aasta pärast Eestis niisama palju venelasi on kui eestlasi; peaks aga juurekasvu % niisama kõrge olema kui praegune juurekasv Petseri maakonnas, siis ei oleks selleks täit 200 aastat tarvis. . . .

Raamat sisaldab veel hulga analüütilisi andmeid sündivuse, surevuse, eriti surevuse põhjuste ja rahva mehaanilise liikumise kohta Eesti Vabariigi piirides, mida meil aga kahjuks ruumi puudusel võimata on lähema vaatluse alla võtta.

Eesti.

Tähelpanemiseks

kodumaa metalli- ja mehaanika töösturitele.

Sõjaministeeriumi tehnika osakond vajab käesoleva aasta jooksul mitmesuguseid tööriistu suuremal arvul, nimelt:

Sepa- ja lukusepa tööriistu: väljaääse, alasisi, alasmeisleid (peitleid), sepapihite, sepakruustange, puurmasinaid, puuride spiraale, vorm-, lihtimise- ja ballhaamreid, rauapeitleid, kärstisi ja nende klambreid, ristpeitleid, augulööjaid, vindiklupesi, vindilehti, tsenterpuurisi, puurisi kruvipeade pesa jaoks, plekikääre, jootmiskolbesi, joonelaudu (teras), tsirkleid, viilisi jämedaid, peeneid, poolümargusi, lamedaaid, kolmekandilisi ja neljakandilisi, needipea tegijaid haamreid;

Puusepa- ja tisleri tööriistu: raamsaagisi, peitleid lamedaaid, ja poolümargusi, hõõvleid lamedaaid ja poolümargusi, palgipuurisi, tiguoherdisi, nüimeistreid, haamreid, tsirkleid, veeloodisi, viilisi jämedaid, peeneid ja poolümargusi, klaasilõikajaid ja rulette;

Side-tööriistu: ronimise küünesi rihmadega, kaitsevõõsi nõõri ja haagiga, blokke, blokikonne, montööri tange, näpistange, vikerpuure, käskruustange, palgi puurisi, montööri nuge, lamedaaid viilisi, signaali vilesi, lukusepa haamreid, kruvikeerajaid, rauapeitleid, pintsete, voltampermeetreid, aparaadi puhastamise pintslaid ja harjasi, traat kruvikeerajaid, õlikanne, valgevasktorusi, mikrotelefonit torusi, kummiliimi tuubides, punast vask plankraati;

Auto tööriistade komplekte: viile, peitleid, mutrivõtmeid, toruvõtmeid, tungraudasi, tulekustutajaid, õhupumpe ja õlipritse;

Mootorratta ja jalgratta tööriistade komplekte:

suuremalt osalt samad mis auto tööriistade komplekti juures kuid vähemamõõdulised.

Nende tööriistade tehniliste tingimuste, hulga, valmistuse tähtaja jne. üle võib teateid saada ülalnimetatud tehnika osakonnalt.

Väga soovitav on, et kodumaa töösturid püüaksid nende tööriistade valmistamist oma peale võtta, mis annaks töölistele tööd ja hoiaks välisvaluuta väljaandmise ära. —

Mayeri keemiavabriku väljavaated. Maikuu keskel oli ajakirjanduse esitajatel võimalus tutvuneda Mayeri keemiavabriku kavatsustega kodumaal leiduvate tootesainete ümbertöötamise alal.

Katsete põhjal on kõigepealt leitud, et meil leiduvast

vosvoriidist võib valmistada superfosfaati segades feda väävlühappegaga. Aastane toodang võiks ulatada 300–400 tuhande puudani. Superfosfaadi valmistamiseks tuleks vabrikul ümberehitusi ette võtta, mis 10 miljoni mk. kulu nõuavad. Edukalt töötab praegu vabrik põlevkivi alal. Põlevkiviõlist valmistatakse liiprite imbutamise materjaali, bensini, siis veel kahte sorti õlisid, millest kergem kõlbab mootoritele, raskem diisliitele, ehk ka lihtsalt põletamiseks. Lõpuks saadakse kõikide lahutusprotsesside järele tõrva katusepapi imbutamiseks. Juhuslikult leiti ka asfaldi valmistamise võimalus, mille peale Lätist tellimist 30 tuhande puuda peale oodata on. Astaldi produktioon on praegu 100 puuda päevas, mida 2000 puuda peale tõsta kavatakse, mis tooks aastas 50.000 naelsterl.

Kõikide kavatsuste teostamiseks vajab vabrik 50 miljoni. („Postim.“ 17. mail 1925.)

Õlle hinna kõrgendamine. Vabariigi valitsus kinnitas õlleveo tariifi muutmise, mille järele õlu viiakse üle 3 klassist 1 klassi 25. maist arvates. Tähen-datud veokõrgendus teeb õlle kohta välja umbes 75 penni pudeli pealt (Kaja 20 mail.)

Krediitkassa likvideeritakse. Teatavasti esines rahaminister palvega prokurööri kaudu, et Eesti-maa mõisnikkude maa krediitseltsile (Krediitkassale) hoolekannet määrataks, sest seltsil pole seaduse kohaselt põhikirja registreeritud, 1919. a. peale pole peakoosolekut peetud ning juhatusel volituste tähtaeg on ammu möödunud. Vana põhikirja ja praeguste seaduste järele saaks riik ainult ühe häälega seltsi liige olla jne.

19. skp. kuulutas kohus otsuse, mille järele „Eesti-maa mõisnikkude maa krediitseltsi likvideerimisele määrata tuleb. Selle läbiviimiseks tuleb määrata hoolekannet. Hoolekandjate kandidaatide ettepanemiseks rahaministrile anda 3 päevane tähtaeg. (V. Maa 20. mail 1925.)

Asunikkuudele 1922. ja 1923. a. müüdüd ehitusmaterjalide üldkokkuvõte

	1923. a.	1922. a.
Ehitusmaterjaali on saanud üksikute puude (kännu l.) järele saanud	6.446 asun.	4.486 asun.
Valmistamata — palke	529.089 puud	365.321 puud
— laite	10.697 tükki	8.788 tükki
— teibaid	21.556 „	16.070 „
— sindlipakke	805 „	—
Maepinna suuruse järele	55,42 k.-sülda	250,23 tiinu
Kogusummas antud puu-massi	193,33 tiinu	31,997,20 k.-sülda
Müügi hind (1920. a II poole taksj.)	43.104,27 k.-sülda	35.848,182 mk.
Müüdüd materjaali taksihind	45.427.482,40 mk.	61.434.624 „
Müüdüd materjaali turuhind	86.789.474,55 „	122.879.248 „
Seega on keskmise turu-hinna ja asunikkuudelil saadud hinna vahe umbes	147.542.106,74 „	87.031.066 „
	102.114.624,34 „	

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Väljamaa faimeriigist kiuainetes sissevedu Eestisse. Eestil enesel on faimeriigi kiuainetest lina oma käest. Puuvill, kanep ja jute veetakse väljast sisse. Iseäranis suur on puuvillade sissevedu, sest et puuvillatööstus võrdlemisi arenenud. Statistika kesk-büroo andmete järele on sisse veetud:

Puuvilla

Aastad	Meetertonnid	Tuh. Eesti margad.
1921	1.439	—
1922	3.147	—
1923	4.351	1.089.204
1924	2.836	835.936

1924. aastal tuli sisseveetud puuvillast:

Ühisriikidest	1.838 tonni
Inglismaalt	767 "
Egiptusest	123 "
Saksamaalt	107 "
Mujalt	1 "
Kokku	2.836 "

Kanepit veeti sisse:

	Tonnid	Tuhandes Emk.
1923. a.	418	43.225
1924. a.	194	26.104

1923. a. toodi kanep peaaesjalikult Venest, Lätist ja Belgiast. 1924. a. andmete järele tuli kanep suuremal osalt Indiast, Saksamaalt, Inglismaalt, Lätist ja Venest. Nähtavasti on kanepi sekka ka Manilla kanep arvatud.

Jute sisseevedu:

	Tonnid	Tuhandes Emk.
1923. a.	9	390
1924. a.	70	4.941

Jutet toodi 1924. a. 60 tonni Inglismaalt, 9 tonni Saksamaalt ja vähemal hulgal mujalt.

Muude faimeriigist kiuainetes sissevedu on väike.

Või ja kanamunade väljavedu aprillikuus 1925. a. Põllumajanduse peavalitsuse andmete järele on k. a. aprillikuus kontrolli alt läbi käinud:

284.461,2 klgr. võid ja
41.760 tk. kanamune.

Või on saadetud:

Saksamaale	270.031,7 klgr.
Inglismaale	14.315,7 "
Rootsi	113,8 "

Kanamunad on kõik Saksamaale läinud.

1924. a. aprillis läks 109.425,4 klgr. võid ja 8.640 tk. kanamune välja.

Tallinna sadama tegevus aprillikuus 1925 a.

(Riigi statistika kesk-büroo andmete järele).

Aprillikuu jooksul on Tallinna sadamasse tulnud kokku 182 laeva 47.258 netto registri tonni mahutavusega. Samal ajal läks välja 201 laeva — 50.445 netto rgt.

Võrreldes mineva aasta aprillikuu läbikäiguga näeme, et tänavu on liikumine elavam olnud. Järgmises tabelis on toodud andmed laevade liikumise kohta Tallinna sadamas nii 1924. kui 1925. aastal aprillikuus.

	1925. a. aprill		1924. a. aprill	
Sisse tulnud:	Laevade arv	Mahutavus netto rgt.	Laevade arv	Mahutavus netto rgt.

Kaugesõit	101	43.169	66	43.017
neist laaditud	69	32.008	50	31.882
Rannasõit	81	4.089	4	338

Väljaläinud:

Kaugesõit	120	45.565	55	34.460
neist laaditud	93	37.486	47	29.942
Rannasõit	81	4.880	6	369

Nagu näha, on iseäranis rannasõit tänavu palju elavam olnud kui mineval aastal, kuna kaugesõit võrdlemisi vähe on suurenenud.

Rahvusliste lippude järele käis Tallinna sadamas laevu järgmiselt:

Rahvusline lipp	Kaugesõit			
	Sisse tulnud Arv	Mahutus nef.	Välja läinud Arv	Mahutus nef.
Eesti	27	6624	47	7796
Daani	5	2337	6	3137
Hollandi	1	1242	2	1348
Inglise	3	2605	3	3088
Läti	3	772	2	504
Norra	3	974	3	974
Prantsuse	1	796	1	796
Rootsi	2	827	2	827
Saksa	35	20297	33	20154
Soome	21	6695	21	6941

Eesti vabariigis rahana liikumas olevate riigikassa ja Eesti pangafähtede summa.

	Riigikassa tähed 1000 Emk.	Eesti pangafähted 1000 Emk.*)	Kokku 1000 Emk.	%
I. I. 1922.	2.757.181	300.016	3.057.198	100
I. III. 1925.	1.706.127	1.781.165	3.487.292	114,1
I. IV. 1925.	1.746.185	1.807.876	3.554.062	116,3

Riigikassa teate järele oli 1. maiks tsirkulatsioon riigiraha emissiooni arvel olevaid rahamärke 1.649.323.520,65 marga väärtuses. Peale riigiraha emissiooni arvel olevate rahamärkide oli tsirkulatsioonis vahetusraha 117.158.901 marka ja kassaveksleid 457.000 marka.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Soome.

Tööstuse seisukorrast. Soomes on praegu kõige tähtsamaks küsimuseks raha seadmine kulla alusele. Arvatakse üldse, et olud on nii stabiilsed, et mingit fakistust enam selleks ei leidu. Kuna igatahes marga kulla alusele viimisel on oma mõju maa tööstuse peale, katsume järgnevad read Soome tööstuse kohta üles märkida. Rauatööstusel ei ole kerged päevad. Saksa ja Belgia konkurents on nii suur, et Soome tehastel pole muud võimalust, kui saaduste hindasi alandada. See loomulikult ei ole produktiooni tõstnud, ümberpöörduvalt, mitmed tehased töötavad minimaalselt väikse jõuga, elavad lihtsalt peost suhu. Masinatööstusel pole tellimisi küllalt. Ainult riik on katsumud mõned tellimised kodumaa tehastele anda. Elektritööstuses on Saksa ja Rootsi kaupadel alati viimane sõna, pealegi, et nad tarvitavad osalist dumpingit ja müüvad Soomes kaupu alla oma hinna. Laevachifus on peaaegu täiesti seismas. Isegi valitsus tellis järelehojuga Hollandist, niisamuti Soome Aurulaevaseltsi uus laev Soome-Hulli liinil on väljamaalt tellitud. Nagu teada, annab valitsus toetust Aurulaevaseltsile, kas või odavate laevade ehk lihtsalt toetusraha nimel. Mainitud seltsil

*) Ilma Eesti Panga kassades olnud pangafähtedeta.

ongi Soomes peaaegu monopol meresõidu alal. Arvatavasti seisab Soome Aurulaevaselts selle Helsingi kaupmeeste ettepaneku taga, mis neil päevil Eestile tehtud, nimelt segakomitee asutamine Eesti-Soome vahelise meresõidu arendamiseks. Kuna Soome poolt segakomisjoni liikmeks on ette pandud m. s. dr. Ramsay (Soome Aurulaevaseltsi direktor) on võimalik, et Soome tahab Eestilt mingisugust toetust selle eest, et Soome laevad Helsingi-Tallinna liinil korraliku ühendust peavad ning posti viivad ja toovad. Kas asi nii on, selgub vist lähemal ajal. Teiselt poolt on komitee ülesandeks teha ettepanek passi- ja tolli vormaliteetide lihtsustamiseks läbisõidul Eesti kaudu Kesk-Euroopasse, niisamuti bagashi ja pakside saatmiseks Eesti kaudu sihtkohtadesse. Kui need vormaliteetid võimalikult lihtsaks saavad, on Kaupmeeste ühingu arvamise järele, eriti talve ajal oodata, et soomlaste sõidavad rohkem Tallinna-Riia kaudu Kesk-Euroopasse kui Rootsi ja otse Saksa kaudu. Ka puuvillatööstuses ei ole tõusu märgata. Juba läinud juunis lühendati suuremates vabrikutes tööaega 4 päevani nädalas. Rahakitsikuse läbi kahaanes puuvillariide tarvitamine maal 25⁰/₀. Väljamaa kaubad moodustasid statistika järele 40–50⁰/₀ tervest puuvilla riide tarvitamisest Soomes. Väljamaa võistlus on suur. Kõige rohkem on puuvillariiet toodud Inglismaalt (57⁰/₀). Huvitav on, et Soome sellest hoolimata on puuvillakaupa välja vedanud, nimelt 153000 kg, millest Eestisse 14⁰/₀ ja Latvijsse 74⁰/₀.

Villatööstuses ei võiks sama üelda kui eelmisestiki. Et Eduskunna otsusega sisseveotollid viljakangastele, kalevile, on võrdlemisi madalad, peaks ka Eestil olema võimalus Soome kalevit sisse vedada. Kahjuks ei ole siiaaani kaitset tehtud.

Tubakatööstuses on aktsiisimaks 37–59⁰/₀ tubaka müügihinnast. Kõrge toll kaitseb tööstust täielikult. Väljast ei tule karbitubakat sugugi. Tubakatööstus funktsioneerib võrdlemisi hästi, sellest hoolimata, et see on raskete maksudega koormatud. Kui võtame arvesse tolli- ja aktsiisimaksu, teevad need maksud kokku 57,13⁰/₀ saaduste müügihinnast (Rootsis vastav arv 64,7⁰/₀).

Nahatööstus kiratseb. Seisukorras on raske väljapääsuteid leida. Kümme vabrikut seisavad. Väljamaa võistlus ennekuulmata suur (Saksa, Prantsusmaa). Kaitset müüa nahka Venemaale ei ole annud küllalt häid tagajärgi. Siiski viimasel ajal olla sinna suurem partii müüdud. Niisamuti on jalanaõu tööstus tagurpidi minemas. Väiksemad vabrikud seisavad, suuremad, kapitaalilist jõukamad, lõõgavad edasi. Saksa kaubad on Soomes kuulsaks saanud, sellest hoolimata, et nende headus küsitavaks läheb. Jalanaõusid toodi viimisel aastal 91000 kg, sellest 83600 kg. Saksamaalt. Et Saksa saabaste vastu võidelda, tõstis valitsus hiljutil m. s. Saksa „Ago“ saabaste sisseveotollil 8 Smarga pealt 120 Smarga peale kilogrammilt.

Klaasitööstusel on veidi paremad ajad, mis sellega seletatav, et viimasel ajal on nii linnades kui maal rohkesti uusi hooned ehitatud. Suhkrutööstuses on toodang korralik. Toore ja rafineeritud suhkru sisseveotollil vahe on 30 penni, mis-pärast näit. läinud aastal toodi rafineeritud suhkru 1/2 milj. kg. rohkem kui eelmisel aastal. Nagu teada, on Soomes Salo linnas vabrik, kus kodumaa suhkrupeetidest suhkru valmistatakse.

Seebitööstus on Soomes kõrgel tasapinnal, aga viimasel ajal on inglise seebitrust hakanud Soomes tegutsema ja juba osnud m. s. Aströmi suure vabriku Turus. Võistlus on suur. Soome-Prantsuse kaubaleping annab Prantsusmaale nii suuri soodustusi, et Prantsuse seepi on ka rohkesti turul.

Kuna Eesti-Soome kaubaleping annab Eesti seepidele sama suure soodustuse, ja kuna seebitööstus ka Eestis üsna soliid, tuleks rohkem kaitseid teha teatud seebisortide Soome toomiseks. Väljamaa seepi toodi läinud aastal Soome 700.000 kg. = 7,4 milj. Smk.

Keemiatööstuses ei ole suuremat muudatust märgata. Riigi käes olevad väävelhape- ja vosvaadivabrikud, viina- ja pärmivabrikud, patrooni vabrik j. n. e. lõõgavad hästi. Dünamiit- ja kloraafvabrikud kiratsevad, sest Saksa kaubad on odavamad.

Tulefikutööstus hilgab sellest hoolimata, et Rootsi trusti käes on kolm vabrikut. Soomlaste käes olevatel vabrikutel on edasi toodangu ülekaal. Trusti kaitseid hindasid alandada ei ole õnnestanud. Tapeeditööstus on veidi hoogu võinud, sest uute hoonete ja majade rohkel arvil ehitamine on ka oma jagu rohkem tapeete nõudnud. Tapeetide sissevedu on väike. Välja veetud on ainult Eesti ja Latvijsse. Väljaveo väärtus Soomest Eesti oli 1924. a. Smk. 478.500:–. Veel võiks nimetada portsellaantööstust, millel Soomes juba teatud kindel põhi on.

Oligu kuidas tahes, Soome arvab seisukorra nii kindla olevat, et raha kulla alusele seadmiseks õige hehk on lõõnud, ja et juba Inglismaal see samm õustatunud võtta, võtab Soome Inglismaast eeskujuna. Varemalt saatkonna poolt informeeritud kuldmarginakomitee ettepaneku on Eduskunna pangavolinikud heaks kiitnud ja kirjaga valitsuse poole pööranud vastava ettepaneku tegemiseks Eduskunnale.

Üldisest rahakitsikusest hoolimata, on Soome majandusline seisukord praegu siiski rahuldav. Ja et lugu nii on, see oleneb rohkest metsasaaduste ja paberi väljaveost. Praegune vaikus ilma puuturul ei ole suutnud veel kõigutada seda tööstuse ala. Sissevedu on küll väljaveost suurem, vahe aga ei ole suur ja võib kaubabilans suve peale ka aktiivseks muutuda.

Poola.

Tollikergendused eksportööridele. Majanduskomitee ministrite nõukogus otsustas lähikõige maksu ära kaotada järgmiste eksportkaupade pealt: kartuli-jahu ja -tärklis, napsid, liköörid, piiritus, väetis (superfosfaat), parafiin, toepuud, telegraafi postid, paberipuud (väljaarvatud haab) ja kõik ümberlõõtatud puukaubad.

Väljaveo toll kaotati päris ära järgmiste kaupade pealt: toepuud, liiprid, telegraafi postid, paberipuud (väljaarvatud haavad).

Poola-Tshchoslovakkia kaubaleping. 23. apr. kirjutati Varssavis alla Poola-Tshchoslovakkia kaubarbitraash ja likvidatsioonilepingud.

Kaubaleping nimetatud riikide vahel sõlmiti juba 20. X. 1921, kuid see jäi rafiitseerimata. Läinud aastal alati uuesti läbirääkimisi lepingu rafiitseerimise asjus, kuid majandusline vahekor mõlemate riikide vahel muutus selle aja jooksul nii suurel määral, et ta tarviduse esile kutsus lepingut revideerimisele võtta, et seda vastavalt praegustele nõuetele muuta.

Uues lepingus normeerib kaubanduslise vahekorra enamsoodustuse klausel. Üldine osa lepingus koosneb 28 artiklist, mis kõik kaubandus-poliitilised küsimused korraldab. Tollitariifide osas on ära tähendatud tolli alandused vastamisi kõigi tähtsamate kaupade pealt.

Poolale on lubatud tolli alandusi järgmistele kaupadele: linnud, aned, parafiin, tsemend, raudplekk, tsinkplekk, teatud põllutööstusmasinad, tsemendi väljatöötamise masinad, tekstiilmasinad, kartulitärklis j.n.e.

Tschehoslovakkiale: kuivatud sigurid, viinamarjad, õlu, linnaksed, mineraalveed, ümberlõõtatud nahad, keraamika ja klaaskaubad, suhkrud, piirituse ja õllelõõstuse masinad, nafta rafineerimise masinad, aiavili j.n.e.

Nafta tolli kindlaksmääramine Tschehoslovakkia poolt kindlustab Poola naftale tähtsa turu.

Lepinguga ühendatakse veel raudtee, sõe, veterinaär ja administratsioon kokkulepped (viimane reguleerib üldist reglementeerimise süsteemi) ning kokkuleped, mis reguleerib teatud kaupade sisse- ja väljavedu.

Viimane kokkulepe on Poolale tähtis, sest ta normeerib sarnaste kaupade sissevedu Tschehoslovakkias, mis Poolas valmistatakse ja välja veetakse.

Raudtee lepinguga kindlustas Poola oma tähtsamatele kaupadele Tschehoslovakkias madalamad veotariifid nii sisse- kui läbiveos. (Süsi, nafta, raud, teras, asot, sool, elusloomad, tsement, tsinkplekk, tooreslank, piriit, fosforiit j.n.e.) On ettenähtud, et tarbekorral selles kokkuleppes võib parandusi ette võtta.

Tschehoslovakkia kindlustab raudtee lepingu hinnalandusi koksile sisseveos ja tähtsamate kaupade läbiveos Venesse. Samuti on ettenähtud hinnalanded veeteedel.

Sõleping lubab Poolast välja vedada Tschehoslovakkiasse 720.000 tonni sütt aastas. Poola valitsuse ettepanekul võib sõe importi suurendada kui Poola lubab Tschehoslovakkia koksile suuremat sissepääsu.

Kaubaleping astub jõusse 15-al päeval peale ratiifikatsioonidokumentide vahetamist. Kuna ratiifitseerimine aega võib võtta, sõlmiti ajutine leping, mis jõusse astub lepingu lõpulisel alakirjutamisega. See leping toetub peasjalikult enamsuodustuse klauselile ning näeb ette tariifide alandusi enne lõpulikku lepingu ratiifitseerimist.

Huvitav nähtus on, et Poola lubab lepingu oma raudteetariifid mitte palju alandada, kuna ta midugi, Tschehoslovakkia alandatud tariife ärakasutades, saaks Tschehoslovakkia sõele kardetavaks.

Veterinaär leping kergendab Poolale loomade sissevedu Tschehoslovakkiasse ja nende transiiti, mis senini raskustega seotud oli.

Tähtsamaks momendiks Poolale selles lepingus on transiitveo tariifide alandamine. Sellega pääseb süsi välisturule juba, võib olla, vähemalt ilma juuremaksutata, mida senini Saksa majanduslike sõja surve all kogu aeg praktiseeriti.

Daani

Maksujõuetuks jäänud äride arv Daanis 1925. a. I. veerandil. Krediidipiiramispoliitika, mida Daani pangad viimasel ajal ikka kindlana käega teostavad, on s. a. I. veerandi jooksul hulga Daani äri maksujõuetuseni viinud. Aja jooksul jaan. - märts. s. a. kuulutasid 150 äri end pankrotiks. 1923. a. 1-sest veerandist saadik, millal 175 äri pankroti jäid, pole Daanis veel nii suurt pankroti jäämist arvu olnud.

Norra.

Et suu- ja sõratõve sissetoomist ja laialilagunemist Norras ära hoida, on Norra põllutööstusminister realkitsendavaid määrusi mitmesuguste kaupade ja toodete sisseveo kohta maksuma pannud, peasjalikult loomatoidu suhtes.

Edasi on ära keelatud Norrasse kaupu ja tooteid saata, mis on pakitud tarvitatud (vanade) heinte ehk õlgede sisse; samuti ka kaupu mille pakkimiseks tarvitatud vanu kotte ehk muud tarvitatud riiet (vana).

See määrus on 2 veebr. s. a. välja antud ja maksev kuni edaspidise korralduseni. Tolle määruse põhjal peab iga saadeti varustatud olema tunnistusega, et emballage varemalt tarvitatama. Tunnistus peab olema notariuse, kohaliku kaubanduskoja ehk jälle kohaliku Norra konsuli poolt kinnitatud. Äridele, kes aga oma kauba iseloomu tõttu alati uuse varemalt mittetarvitatud sissepakkimise materjale tarvitalavad, on kuni edaspidiseni lubatud kaupu Norrasse saata, mille juures need ärid Norra põllutööstusministeriumisse ainult üks kord kohalise Norra konsuli poolt kinnitatud deklaratsiooni emballage varemalt mittetarvitatuse üle peavad esildama, milline deklaratsioon siis ka tuleviku saadete kohta maksev.

Teated ettevõtete tegevusest.

Eesti a/s. „C. Siegel'i“ 1924. a. tegevusaruanne mis Emk. 26,3 milj. peale tasakaalu viidud, näitab puhas sama aja eest Emk. 1,1 milj., millest arvatud dividendiks - 0,5 (12% aksia pealt), tagavarakapitaaliks - 0,06, riigimaksudeks - 0,3, juhatusel - 0,1, ametn. ja tööliste toetuskapitaaliks - 0,1 ja ettekaneks järgmise aasta peale - 0,8. Tähtsamate arvete seis oli (milj. Emk.; klamrites 1923. a. andmed): kassa ja jooksvad arved pankades - 0,6 (0,6), debitorid ja vekslid - 11,3 (16,6), kaubad - 13,8 (10,3) aktiivkapitaal - 4,0 (4,0), tagavarakapitaal - 0,7 (0,6), kreditorid - 19,0 (18,1). 1923. a. kasu oli Emk. 2,3 miljoni.

A/s. Tallinna kirjutuspaberivabrik E. J. Johanson'i 1924. a. aruanne näitab puhaskasu Emk. 2,1 milj. Emk. 1,9 milj. vastu 1923. a. Puhaskasut määrati: dividendiks 1924. a. eest 12% s. o. 30 marka aksia pealt - 0,2 milj., amortisatsiooniks - 0,9, tagavarakapitaaliks - 0,1 ja ülejääk mitm. muuks oisstarbeks. Äriseis 31. det. Emk. 77,4 milj., mis võrreldes eelmiste aastatega, sedavõrd vähem, kuivõrd kreditoride ja vekslite arved vähenenud on; kreditoride ja vekslite arvete kogusumma vähenemisega on puhtakasu suurenenist märgata.

Järgnevad aktiivselt läinud kolme aasta äriseisud (milj. Emk.):

	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22.
Aktiiva.			
Kassa	0,2	0,5	18,9
Debitorid ja vekslid	46,2	49,4	47,7
Valmissaadused ja tootesained	19,4	23,5	19,2
Liikumata varandus	0,6	0,6	0,6
Liikuv varandus	9,8	10,0	6,0
Passiva.			
Kapitaalid (põhikap. 1,5, tagav. - 0,5, amort. - 2,6)	4,6	3,7	3,0
Kreditorid ja vekslid	70,7	80,9	88,7
Kasu	2,1	1,9	1,6

Bilans ühes muuga 77,4 86,5 93,5

Eesti klaasitööstuse o.ü. „Eko“ läinud tegevusaasta on annud kahju Emk. 5,3 milj., mille katteks on arvatud eelmiste aast. jaotamata kasu 0,2 milj. ja osatähtede valmist. kulude järelejääk - 0,1 suuruses; seega lõplik puudujääk 1924. a. aruande järele Emk. 5,0 milj. Tulusid on saadud Emk. 0,3 milj. kuna kulud sellevastu Emk. 5,6 milj. (ärikulud - 3,0, laenu 0,0% - 2,4) suured olid. 24. apr. s. a. peetud peakoosolekul otsustati 1923. ja 1924. a. puudujääkide Emk. 5,4 milj. katteks maha kirjutada osatähtsuse tagavara- ja kustutuskapitaalid Emk. 1,0 m. suuruses

ja kuni 31. dets. 1923. a. realiseeritud Emk. 8,0 osa-
kapitaalid 50% s a. 500 marka osatähe pealt. Kat-
mata jäänud kahju Emk. 0,5 milj. otsustati jätta „En-
diste aastate kahjude arvele“.

Järgnevad osaühisuse kahe läinud aasta äris seisud
(milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.
Kassa,	0,3	0,1
Debitorid ja vekslid	7,0	5,1
Kaubalaod	5,3	6,2
Materjalid ja kütteenain.	4,8	6,5
Metsa- ja põitöödustus	1,5	—
Liikumata varandus	11,4	10,6
Liikuv varandus	2,7	2,8
Kahju	5,0	0,4

Passiva.	31.XII.24.	31.XII.23.
Kapitaalid (põhik. — 8,0, tagav. — 0,06, amortisats. — 0,9)	9,0	9,0
Kreditorid ja vekslid.	29,6	22,7

Bilans ühes teiste vähemate arvetega	39,1	22,7
---	------	------

Põhja pank a/s. on oma läinud tegevusaasta
puhtakasuga Emk. 7,6 milj. Emk. 5,1 milj. vastu 1923.
a. lõpetanud. Tulud — 39,5 (saadud 3/0% — 22,4,
komisjon — 14,9, muud — 2,2) — kulud — 31,9
(makst. 0/0% — 16,1, ärikulud — 14,7 ja muud —
1,1). Äris seis 31. dets. 1924. a. Emk. 402,8 milj.
Aktiivlaenuid ja vekslid näitavad läinud kahe aasta
jooksul suurt tõusu Emk. 132,1 milj. pealt Emk. 231,1
milj. peale, kuna ho'usummade tõus vaevalt märgatav
on; läinud aastal isegi langend Emk. 2,1 milj. võrra.
1924. a. aruandes ilmub ka passivas kontokorrent
arve Emk. 57,8 milj. suuruses, mida eelmiste aast.
aruannetes ei olnud. Samuti näitavad tugevat tõusu
korrespondentide arved passivas, missugused Emk.
22,3 milj. pealt 31.XII.22. a. Emk. 74,4 milj. peale
31.XII.24. a. on tõusnud.

Järgnevad panga kolme läinud aasta äris seisud
(milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Kassa ja jooksvad arved teisies rahaasutustes	26,0	20,6	23,8
Laenuid ja vekslid	231,1	197,8	132,1
Korrespondendid	16,3	11,1	13,2
Liikumata varandus	13,3	11,8	3,4
Liikuv varandus	4,6	3,9	3,0

Passiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Kapitaalid (põhikapit. — 25,0, tagav. — 8,9, amorts. 2,2)	36,1	34,8	17,3
Ho'usummad	102,2	104,3	94,6
Kontokorrent ja rediskont	67,9	22,6	9,2
Korrespondendid	74,4	64,3	22,3
Kasu	7,6	5,1	5,4

Bilans ühes teiste arvetega	402,8	311,3	196,6
--	-------	-------	-------

A/s. „**Rob. Holst ja Ko**“ läinud tegevusaasta
aruandest näeme, et a/s. 1924. a. brutto-tulusid Emk.
5,7 milj. saanud, millest kulud Emk. 5,5 milj. maha
arvates puhaskasu Emk. 0,2 milj. järele jääb, mis
eelmise aasta kehjude katteks arvat. Äris seis 31. dets.
1924. a. Emk. 66,5 milj.

Järgnevad a/s. läinud kolme tegevusaasta äris sei-
sud (milj. Emk.):

Aktiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Kassa ja väärtpaberid (0,3 + 14,3)	14,6	16,3	13,0
Debitorid ja vekslid	22,0	21,2	24,0
Kaubad	16,3	10,9	24,3
Liikumata varandus	9,0	8,4	3,5
Liikuv varandus	3,3	3,7	3,1
Kahju	—	0,9	—

Passiva.	31.XII.24.	31.XII.23.	31.XII.22
Kapitaallid (põhik. — 20,0, tagav. — 0,2, amortis. — 0,1)	20,4	20,4	20,0
Kreditorid ja vekslid	47,0	41,7	49,4
Kasu	0,2	—	1,6

Bilans ühes teiste vähemate arvetega	66,5	62,1	72,2
---	------	------	------

Ärikalender.

28. mail.

O/ü. „**Domus'e**“ korralline peakoosolek kell 6 p. l.
Eesti Laenu Panga ruumes. Maksujõuetuks tunnista-
tud **Voldemar Maksim'i** kreditoride koosolek kell
7 p. l. Jaani t. 7.

29. mail.

Vene Ekspeditsiooni Aktiaseltsi (end. Kniep
@ Verner) korralline peakoosolek kell 6 p. l. Tallin-
nas, Lai t. 9-2. **Vene-Balti laevachituse ja me-
haanika aktiaseltsi** aktsionäride korralline aasia-
peakoosolek kell 5 p. l. Telliskoplis, Vene-Balti tehases.
Eesti linatööstuse a/s. korralline peakoosolek kell
5 p. l. pangamaja G. Scheel @ Ko. ruumes. A/s.
„**Eesti Kaubanduse**“ peakoosolek, kell 3 p. Tallin-
nas, Falgi tee nr. 6 selti kontoriruumes A/s. „**As-
toria**“ aktsionäride korralline peakoosolek kell 5 p. l.
selti ruumes, S. Tartu mnt. nr. 47. **Eesti terpen-
fiinivabrikute aktiaseltsi** korralline peakoosolek
kell 5 p. l. Tallinnas, Soo tän. nr. 29.

30. mail.

Kaubandus-tööstusaktiaselts „**Textil'i**“ korralline
peakoosolek kell 4 p. l. „Textil'i“ vabriku juhatus
ruumes, Tallinn, Koppel Bekkeri tehases. **Tallinna
Manufaktuuri ja Kaubanduse** a/s. korralline pea-
koosolek kell 6 p. l. aktiaseltsi ruumes, Kinga t. 6/8.
A/s. „**A. Reier @ Ko.**“ korralline koosolek kell 1 p.
juhatus ruumes, Pirita tee 6-b. **Eesti kiviõli** o/ü.
korralline peakoosolek kell 4 p. l. pangamaja G. Scheel
ja Ko. ruumes. A/s. „**V. Menning ja Ko.**“ korra-
line peakoosolek kell 6 p. l. aktiaseltsi ruumes,
Tallinnas, Toompuiestee 10. A/s „**Laferme**“ aktio-
näride korralline peakoosolek kell 3 p. juhatus
ruumes, Pirita tee 6-b. A/s. „**Frankonia**“ korralline
peakoosolek kell 5 p. l. selti ruumes, Vana Posti
t. 8-4. A/s. „**Vennad Tofer'i**“ korralline peakoos-
olek kell 5 p. l. äriruumes Tallinnas, Rataskaevu t. 6.
A/s. „**Karl Schoeme**“ aktsionäride korralline pea-
koosolek.

3. juunil.

A/s. „**Concordia**“ korralline peakoosolek kell
1/10 homm. G. Scheel @ Ko. ruumes, Tallinnas,
S. Karja t. 1.

Tähtsamad vähempakkumised.

Politsei peavalitsus-kinnisel, 28. mail s. a. kell 10
homm. — **palitu- ja voodririidet.**

Merejõudude staabi tehnikaosakond (Tallinnas, V.
Patarei t. 10) — kinnisel, 3. juunil s. a. — **telefoni
kaableid.**

Mereasjanduse peavalitsus - 1150 tonni kivisütt (Durham Coal Field Screened Steam Coals).

Politsei peavalitsus - kinnisel, 29. mail s. a. - „Browning“ revolverid firma F. N., mitm. süst. revolveripadrunid ja võõrihmu.

Uued seadused ja määrused.

Kanamunade väljaveo kontrolli seadus. Kanamune võib Eestist välja vedada ainult käesolevas seaduses ettenähtud alustel ja korras. Väljaveo load annab põllutöömister kokkuleppel kaubandus-tööstusministriga. Lubade andmisel nõutakse eksportööridelt ekspordinõuetele vastavad ruumid ja sisseseaded. Väljaveetavad kanamunad peavad sellekohaste erimääruste nõuetele vastama ning peavad varustatud olema väljaveo kontrollimärgiga. Väljaveokontrolli teostab põllutöömisteerium; kulude katteks võetakse väljaveefavate kanamunade pealt erimaksu.

Ettevõtete juhatajaid ja üksikuid isikuid, kes kontrollimärkisid tarvitavad käesoleva seaduse või põllutöömistri poolt väljaantava erimääruste vastaselt, karistatakse rahaträhviga kuni 50.000 margani või arestiga kuni 1½ kuuni; niisama langevad tähendatud isikud karistuse alla kuni 100.000 margani või aresti kuni 3 kuuni, kui väljaveoks kõlblikkude munade hulgas väljaveoks mitte kõlblikke kanamune esitatakse. (R. T. nr. 83/84 - 1925. a.)

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Bertram Heimvell ja Marie Heimvell, sünd. Leht; Fromhold Jaani p. Raup ja Etra Hansu t. Raup, sünd. Kullerkupp; Jaan Kont ja Marie Kont, sünd. Tili; Ludvig Marnot ja Anete Marnot, sünd. Grosberger. (R. T. nr. 83/84-1925.). Johann Ado p. Puusepp ja Else Hugo t. Puusepp, sünd. Vind; Gustav Puss (Pusch) ja Anette Puss (Pusch). (R. T. nr. 85/86-1925.).

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi laiaroopalisel raudteedel kaupu laaditud järgmisel määral (vagunid):

	19-25. märts.	26. m. 1. apr.	2-8. apr.	9-15. apr.	16-22. apr.	23-29. apr.
Teravilja ja jahu . . .	113	126	106	11	125	90
Kartulid . . .	39	68	71	18	161	78
Elus loomi . . .	46	80	54	43	95	128
Linu ja takku . . .	21	10	16	1	4	6
Põletispuid . . .	670	424	381	96	350	327
Muud metsa- materjali . . .	656	434	462	96	549	529
Põlevkivi . . .	183	164	137	39	138	103
Turvast. . . .	18	5	9	6	2	—
Tsementi . . .	34	46	64	9	111	64
Lupja	7	10	11	3	14	18
Muud erakaupa	1088	850	1057	414	1112	922
Kokku	2885	2217	2368	736	2661	2265
Raudtee veod	215	228	235	86	314	324
Kokku laadii.	3100	2445	2603	822	2975	2589

Tallinna laiaroopalise raudtee kaubajaama (kõikidesse kauba vastuvõtte punktidesse) on samade aegade jooksul sisemaal sisse tulnud (arvesse on võetud ainult vagunisaadetused):

	2-8. apr.	9-15. apr.	16-22. apr.	23-29. apr.	30. apr. 6. maini.	7-13. maini.
Teravilja ja jahu . . .	11	3	2	2	1	—
Kartulid . . .	75	34	151	117	16	59
Põletispuid . . .	173	64	120	164	57	191
Metsamaterj. . .	471	224	442	549	505	511
Linu ja takku . . .	3	9	—	1	2	2
Põlevkivi . . .	99	54	88	74	50	85
Turvast. . . .	3	2	2	—	—	1
Muud erakaubad	188	164	190	340	307	188
Kokku	886	1029	575	995	1247	1037

Viimased välisbörsede kursid *).

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1924 a. 23.V	1925. a. 15.V 23.V		1924 a. 23.V	1925. a. 15.V 23.V		1924 a. 23.V	1925. a. 15.IV 19.V		1924 a. 23.V	1925. a. 15.V 23.V	
Naelsterling . . .	—	—	—	16.36	18.152	18.165	173.90	192.85	192.85	4.3456	4.8543	4.8608
Dollar	4.3457	4.8534	4.861	3.7675	3.7387	3.7375	39.85	39.70	39.70	—	—	—
Prantsuse frank . .	80.35	93.20	95.20	20.35	19.55	19.10	223	208	207	—	—	—
Helveetsia frank . .	—	—	—	66.60	72.375	72.30	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon . . .	16.35	18.15	18.16	—	—	—	10.595	10.62	10.62	—	—	—
Soome mark	173.51	192.75	192.75	94.25	94.25	94.30	—	—	—	—	—	—
Daani kroon	25.74	25.85	25.835	63.50	70.25	70.25	677	749	746	Praaga		
Hollandi gulden . .	11.615	12.0738	12.0913	141.00	150.35	150.30	14.93	15.98	15.98	1924 a. 23.V	1925. a. 15.V 23.V	
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	10.50	10.65	10.65	9	9	9
Kuld per unts. . . .	95/1	84/11.5	84/11.52	—	—	—	—	—	—	—	—	—

100 Eesti marka Berliinis 13. mail 1925. a. - 1.123

20. " " " - 1.118

22. " " " - 1.123

Londonis 8. mail " - 1.845 mk. üks £.

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas s. t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Parkimise ekstrakt	pd.	—
Väavel, õie 98%	"	—
Värvid, nigrosin vees sulav, välj.	"	9200—10.000
" tsinkvalge Saksa	"	1500—1600
" tinavalge Englise	"	1800—1900
" ooker Prants.	"	310—450
Väetisained, salpeeter, Norra (k. 6)	"	—
" Tshilli	"	420
" Superfosf. E. T. K. must kukk (k. 6 pd.) 18—30% fr. Tallinn	"	675—
" Thomasjahuk. 100 kg. 17-18%	"	590—
" Väavelhapu ammoniak	"	2750
" Lubja lämmastik 18%	"	1850
" Kaalisool, 36% kott 6 pd. frkojaam	"	670—
" 40%	"	840—
" Kainiid 12% lahtine	pd.	—
" Vosvoriit, Eesti 6%	"	—
Paber, rotatsioon	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda pütt 10 pd. 10 naela	pütt	830
Tsement, Portland, Aseri	"	770
Kriit, toores	pd.	110
" pestud	"	125—130
Asfalt	"	130
Kivitorv, Rootsi	"	300—
Puutorv, Daani	"	450—
Lubi	"	50
Gips, fükikides frko Isborsk	"	25
" jahvatatud toores	"	35
" krohvimise, ilma kottideta	"	45—70
Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	"	6500—8000
Silikat D/B/B/	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7x7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispund, sega 20% okaski, k. sid.	"	—
Nahk, talla, Eesti kodumaa tooresnast valmistatud . pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameer. tooresn. valmist. I sort	"	6400—7000
Nahk talla, Ameer. tooresn. valmist. II sort	"	—
Toores nahk väiksed ja suured	"	—
Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	"	—7300

Prahid :

Lina

Tallinn — Stettin	tonn sh.	20/—
" — Ghent	"	24—25/—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—

Takud + 0%

Puumaterjalid D/B/B/ Standard

Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	sh. 40—41
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundie	"	sh.

Segakaup

Tallinn — Stettin	tonn sh.	12—30/—
" — London	"	—
" — Stockholm,	"	Rk. 10—35

Või

Tallinn — Stettin	tünn sh.	1/6
-----------------------------	----------	-----

Kartulid

Tallinn — Stockholm	tonn	—
-------------------------------	------	---

Tallinna börs kursisedel

		18. V.	20. V.	22. V.
1 dollar	O.	372,—	372,—	372,—
	M.	375,—	375,—	375,—
	T.	—	—	—
1 naelsterling	O.	1808	1809	1808
	M.	1823	1824	1823
	T.	—	—	—
100 Saksa riigimarka	O.	8.850	8.850	8850
	M.	8.975	8.975	8975
	T.	—	—	—
100 Soome mrk.	O.	937	938	937
	M.	947	948	947
	T.	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	9.950	9.950	9.950
	M.	10.075	10.075	10.075
	T.	—	—	—
100 Daani krooni	O.	6975	6985	6975
	M.	7075	7085	7075
	T.	—	—	—
100 Prantsuse frk.	O.	1935	1925	1935
	M.	1975	1965	1975
	T.	—	—	—
100 Holl. gulden.	O.	14.975	14.975	14.975
	M.	15.175	15.175	15.175
	T.	—	—	—
100 Latti	O.	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250
	T.	—	—	—
100 Czechosl. kr.	O.	1100	1100	1100
	M.	1125	1125	1125
	T.	—	—	—
1 Eesti kroon	O.	—	—	—
	M.	—	—	—
	T.	100	100	100
100 Itaalia liiri	O.	1520	1500	1520
	M.	1550	1550	1550
	T.	—	—	—
100 Norra krooni	O.	6225	6225	6225
	M.	6325	6325	6325
	T.	—	—	—
100 Belgia franki	O.	1880	1865	1880
	M.	1920	1910	1920
	T.	—	—	—
100 Helveetsia fr.	O.	7200	7200	7200
	M.	7300	7300	7300
	T.	—	—	—
1 Tschervonets	O.	1875	1875	1875
	M.	1940	1940	1940
	T.	—	—	—
1 Austria shilling	O.	52,50	52,50	52,50
	M.	53,50	53,50	53,50
	T.	—	—	—
1000 Ungari kr.	O.	5,05	5,05	5,05
	M.	5,30	5,30	5,30
	T.	—	—	—